

ПРОГРАМА
додаткового вступного випробування (співбесіди)
для вступників на навчання за спеціальністю 231 «Соціальна робота»
(на основі здобутого освітнього ступеня «бакалавр»)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахівців за спеціальністю 231 – «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота». Прийом абітурієнтів, які здобули освітній ступінь (ОС) бакалавра проводиться за результатами вступних випробувань із професійно-орієнтованих навчальних дисциплін. Абітурієнти, які здобули ОС бакалавра за спеціальністю 231 – «Соціальна робота» проходять фахове випробування у формі письмового тестування. Абітурієнти, які здобули ОС бакалавра за іншими спеціальностями, допускаються до фахового випробування після додаткового вступного випробування у формі співбесіди.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, здобутих у результаті вивчення нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця ОС «бакалавр» за спеціальністю 231 – «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Вступники повинні володіти наступними компетенціями в галузі соціальної роботи:

1. Загальнопрофесійні компетенції:

- уміння застосувати базові та інструментальні цінності соціальної роботи, розуміння соціальних і психологічних наслідків своєї професійної діяльності;
- бути готовим до участі у здійсненні управлінських заходів для вирішення ситуацій, які утруднюють соціальне функціонування окремих індивідів, сімей, груп, громад;
- бути здатним до координації зусиль різних організацій соціальної сфери щодо вирішення соціальних проблем і завдань в інтересах соціального захисту груп ризику;
- сприяти підвищенню організаційної культури соціальних служб;
- володіння навичками аналізу соціального та фізичного середовища, інфраструктури забезпечення благополуччя різних груп населення;
- готовність до участі в підготовці, організації і проведенні соціальних досліджень з метою виявлення соціально значимих проблемних ситуацій, визначення стратегій, методів їх вивчення і вироблення рекомендацій з їх

вирішення;

- володіння навичками обробки соціологічних даних і соціальної статистики на основі використання сучасних інформаційних технологій, спеціалізованого програмного забезпечення;
- вміння оформляти і представляти результати науково-дослідницької і науково-прикладної роботи у відповідності із нормативними документами та стандартами;
- готовність систематично використовувати результати наукових досліджень у забезпеченні ефективності роботи соціальних служб;
- готовність до пошуку інноваційних шляхів підвищення ефективності соціальної роботи в цілому та соціального захисту населення зокрема;
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді;
- володіння навичками моніторингу і контролю діяльності окремих працівників і підрозділів закладів соціальної сфери;
- вміння критично оцінювати принципи і механізми професійної діяльності в рамках обраного профілю і конкретного випадку.

2. Спеціалізовано-професійні компетенції:

- володіння навичками диференціації соціальної роботи з клієнтами з врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик;
- організація і проведення заходів з профілактики соціальних проблем, які порушують нормальну життєдіяльність особи, сім'ї, групи, громади та суспільства в цілому;
- здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціології, психології, педагогіки, права, менеджменту та ін. наук для діагностики, прогнозування, проектування і моделювання соціальних процесів і явищ у контексті соціального захисту населення, формування, відновлення або розвитку життєвих ресурсів і благополуччя клієнтів, посередництво між клієнтами та структурами, що надають послуги, з метою максимізації соціальних ресурсів у відповідності до потреб та інтересів користувачів послуг;
- здатність і готовність до надання клієнту необхідної допомоги з урахуванням специфіки методу, сформованого на основі конкретного теоретичного підходу;
- застосування технологій професійного втручання, здійснення соціально-правового захисту та представництво інтересів клієнтів;
- вміння налагоджувати, підтримувати і розвивати міждисциплінарне професійне співробітництво, корпоративну відповідальність на основі знання системи органів і служб, які задіяні до роботи із складними життєвими обставинами клієнтів;
- готовність ініціювати громадські дискусії, рухи, орієнтовані на зміни у суспільстві, оптимізацію соціального захисту і соціального обслуговування населення, ефективно втручатися у процес розв'язання проблем найбільш дискримінованих і вразливих верств населення;

- володіння навичками розробки проектів і заявок для участі в українських та міжнародних конкурсах з метою отримання фінансування для інноваційних послуг або розвитку наукових, дослідницьких контактів;
- уміння вирішувати проблеми клієнтів шляхом активізації і мобілізації їх власних ресурсів;
- володіння навичками роботи з комп'ютером, використання інформаційних технологій для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі соціальної роботи;
- розробка і впровадження інформаційно-просвітницьких програм та соціальної реклами.

Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма вступного випробування розкриває структуру та зміст іспиту для конкурсного зарахування до ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота». Зміст складено у відповідності до вимог професійної підготовки фахівців даної спеціальності, що зазначені в освітньо-професійній програмі (ОПП).

Відбір навчальних дисциплін і переліку тем програми заснований на комплексному підході до соціальної роботи як науки і практичної діяльності, відображає нерозривний зв'язок теоретичних і практичних знань в діяльності фахівців системи соціального захисту населення. Програма іспиту охоплює тематику наступних навчальних дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Система соціальних закладів і служб», «Теорія соціальної роботи», «Методи соціальної роботи», «Етика соціальної роботи», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів», «Методи та організація соціальних досліджень», «Спілкування у соціальній роботі», «Соціально-психологічний тренінг», «Соціальне забезпечення».

До іспиту допускаються особи, які успішно пройшли всі попередні атестаційні випробування, передбачені навчальним планом.

У зв'язку з тим, що міждисциплінарний вступний іспит носить комплексний характер, при підготовці до нього студенти повинні, в першу чергу, вивчити рекомендовану в програмі літературу і повторити матеріали лекційного курсу із загально-професійних та спеціальних професійних дисциплін. Важливим етапом підготовки до міждисциплінарного іспиту є прослуховування оглядових лекцій, на яких студент має можливість під керівництвом викладача уточнити незрозумілі питання, поповнити запас знань через обговорення у групі.

При розробці програми іспиту застосовані такі основні методичні підходи:

1. Для перевірки відповідності знань випускників та їх практичної підготовки вимогам кваліфікаційної характеристики до розділів програми вступного іспиту включені загально-професійні та спеціалізовано-професійні навчальні дисципліни, які студент мав опанувати на рівні бакалаврату, щоб мати можливість працювати за професійним призначенням магістра соціальної роботи.

2. Вступне випробування має комплексний характер, тому його програма складається з узагальнених розділів програм профільюючих дисциплін для оцінки загального рівня кваліфікації випускника.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Соціальна робота. 2. Іноземна мова.

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Тема 1. Структура соціальної роботи як виду практичної діяльності.

1. Міжнародне визначення соціальної роботи.
2. Значення понять “клієнт”, “категорії клієнтів” і правомірність їх вживання щодо отримувачів соціальних послуг.
3. Складні життєві обставини як об’єкт діяльності у соціальній роботі.
4. Структура суб’єктів соціальної роботи (макро-, мезо-, мікрорівні).
5. Мета і зміст соціальної роботи.
6. Внутрішні і зовнішні ресурси соціальної роботи.
7. Суть організаційної, діагностичної, прогностичної, правозахисної, профілактичної, соціально-медичної, соціально-педагогічної, психологічної, соціально-побутової, комунікативної функцій соціальної роботи.

Тема 2. Спрямованість соціальної роботи на індивідуальні і суспільні потреби.

1. Поняття “індивідуальні потреби”, “соціальна безпека”.
2. Соціальна робота на рівні первинних і вторинних потреб клієнтів.
3. Соціальні проблеми як ризики соціальної безпеки суспільства.

Тема 3. Особливості соціальної роботи серед інших допомагаючих професій.

1. Предмет діяльності психолога, педагога, соціолога, соціального працівника.
2. Суб’єкт-суб’єктний характер відносин і необмеженість часових рамок в соціальній роботі.
3. Багатоплановість професійної діяльності соціального працівника (консультування, посередництво, втручання, представництво).

Тема 4. Ядро професійної компетентності соціального працівника.

1. Знання, уміння, навички як основа професійної діяльності.
2. Базові та інструментальні цінності соціального працівника.
3. Рольовий репертуар соціального працівника: групи відкритих і латентних ролей.

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І СЛУЖБ

Тема 1. Організація служб соціальної роботи.

1. Загальні поняття про систему соціальної роботи.
2. Мережа відомств України.
3. Напрями роботи державних соціальних служб в Україні.

Тема 2. Система закладів і служб Міністерства соціальної політики України.

1. Система соціального захисту в Україні.
2. Управління праці та соціального захисту та напрямки їх діяльності.
3. Специфіка роботи Державної служби зайнятості.
4. Діяльність територіальних центрів соціального обслуговування
5. Геріатричний пансіонат.
6. Система роботи Пенсійного фонду.

Тема 3. Структура служб у справах сім'ї, дітей та молоді.

1. Основні поняття, види і структура служб соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.
2. Діяльність центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.
3. Центр соціально-психологічної допомоги.
4. Соціальний центр матері та дитини.

Тема 4. Система закладів і служб у сфері захисту прав дітей.

1. Діяльність та основні напрямки роботи служб у справах дітей.
2. Притулок для дітей служби у справах дітей.
3. Діяльність органів опіки та піклування щодо захисту прав дитини.
4. Соціально-реабілітаційний центр.
5. Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Тема 5. Система соціальної роботи установ інтернатного профілю.

1. Дитячий будинок.
2. Загальноосвітня школа-інтернат.
3. Спеціалізована школа-інтернат.
4. Спеціальна школа-інтернат.

Тема 6. Органи, служби, установи силових відомств.

1. Кримінальна міліція у справах дітей. Особливості роботи з неповнолітніми правопорушниками.
2. Приймальники-розподільники для неповнолітніх органів внутрішніх справ.
3. Кримінально-виконавча інспекція. Робота соціальних служб з колишніми засудженими.
4. Соціальна робота в пенітенціарній системі.

Тема 7. Соціальна робота в системі охорони здоров'я.

1. Будинок дитини: класифікація та особливості роботи.
2. Організація хоспісної допомоги в Україні.
3. Центр профілактики і боротьби зі СНІДом.
4. Наркологічний диспансер.

Тема 8. Система соціальних закладів і служб в умовах надзвичайних ситуацій.

1. Центр допомоги учасникам антитерористичної операції.
2. Міжвідомчий координаційний штаб з питань соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з районів проведення антитерористичної операції та тимчасово окупованої території.
3. Пункт тимчасового розміщення біженців.

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Категорії, закономірності та принципи соціальної роботи.

1. Поняття і класифікація категорій (ключових, фундаментальних понять) соціальної роботи.
2. Специфічні принципи соціальної роботи як виду практичної діяльності.
3. Закономірності соціальної роботи.

Тема 2. Класифікація методів соціальної роботи.

1. Класичні методи соціальної роботи: індивідуальна соціальна робота, групова соціальна робота, соціальна робота в громаді.
2. Мобільна (вулична) соціальна робота.
3. Основні групи педагогічних методів у соціальній роботі.
4. Психологічні методи у соціальній роботі.
5. Соціологічні методи у соціальній роботі.

Тема 3. Системна модель соціальної роботи.

1. Головні принципи системного пізнання дійсності.
2. Основні характеристики систем у соціальній роботі: соціальні, формальні, неформальні, базисні (система агента змін, система клієнта, система мети, система дії), фокусна система, відкрита і закрита системи.
3. Основні типи аналізу з точки зору теорії систем.
4. Застосування системного підходу в соціальній роботі.
5. Можливості і обмеження системного підходу в соціальній роботі.

Тема 4. Екологічна модель в соціальній роботі.

1. Основні положення і концепції екологічного підходу.
2. Мета і функції соціальних працівників, які діють в рамках екологічної теорії.
3. Метод “життєвої моделі” як головний принцип втручання.
4. Застосування візуальних засобів – екологічних мап (екомап) і генеалогічного дерева (генограми).
5. Сфери соціальної роботи, доцільні для використання екологічного підходу.

Тема 5. Соціально-радикальна модель соціальної роботи.

1. Теоретичні основи соціально-радикальних підходів.
2. Основні положення соціально-радикальної моделі.
3. Техніки радикальної практики соціальної роботи.
4. Сфери застосування соціально-радикальної моделі та її взаємозв'язок з іншими теоріями і моделями.

Тема 6. Теорія стигматизації і рольова теорія в соціальній роботі.

1. Визначення і прояви стигматизації.
2. Рольове поглинання і самостигматизація клієнтів
3. Негативні ефекти стигматизації в діяльності професіоналів.
4. Основні положення процесу дестигматизації, зміст програм дестигматизації.
5. Значення теорії соціальних ролей у полегшенні процесів соціалізації та адаптації клієнтів.
6. Побудова відносин “соціальний працівник – клієнт” в контексті теорії ролей.

Тема 7. Психодинамічний підхід у соціальній роботі.

1. Причини проблем клієнтів згідно психодинамічного підходу.

2. Врахування різних форм психологічного захисту у роботі з отримувачами соціальних послуг.
3. Перенесення, контрперенесення, інтерпретація в індивідуальній та груповій соціальній роботі.

Тема 8. Екзистенційно-гуманістична модель соціальної роботи.

1. Ідеї гуманістичної психології у теорії соціальної роботи.
2. Особистісно центрована терапія К. Роджерса та її застосування у соціальній роботі.
3. Зміст недирективного підходу до розв'язання проблем клієнтів згідно гуманістичної моделі.
4. Принципи екзистенційної оцінки проблем клієнта.
5. Можливості застосування логотерапії у роботі з різними категоріями клієнтів.
6. Бібліотерапія як приклад використання екзистенційної моделі у соціальній роботі.

Тема 9. Когнітивно-біхевіористська модель соціальної роботи.

1. Основні терапевтичні підходи біхевіористської теорії: класичне обумовлення (S-R), оперантне обумовлення, соціальне наочіння.
2. Біхевіористська (A-B-C) та когнітивна (A-B-C-D-E) оцінки проблем клієнта.
3. Використання у взаємодії соціальних працівників і клієнтів методів класичного обумовлення, систематичної десенсибілізації, поведінкового контракту, соціального моделювання.
4. Застосування методу “символічної економіки” у соціальній роботі з окремими категоріями клієнтів.
5. Використання абеткової теорії А. Елліса (A-B-C-D-теорія) у процесі корекційної роботи.
6. Психотехніки, доцільні під час допомоги клієнтам: обговорення і спростування ірраціональних переконань, когнітивне домашнє завдання, раціонально-емотивна уява, рольова гра, «атака на страх».
7. Реальнісна терапія В. Глассера у практиці соціальної роботи (сім кроків соціального працівника та клієнта).

Тема 10. Кризове втручання в соціальній роботі.

1. Визначення і типи криз.
2. Теоретична основа кризового втручання в соціальній роботі.
3. Стратегії емоційної адаптації в кризових ситуаціях.
4. Етапи кризового втручання.
5. Кризове консультування та інтенсивний догляд як основні підходи до втручання у кризу.

Тема 11. Зосереджена на завданні модель соціальної роботи.

1. Послідовність процедур роботи з проблемою клієнта згідно даної моделі.
2. Етап вивчення проблем: сканування проблем, дослідження подробиць, визначення пріоритетів.
3. Узгодження мети і часових меж роботи.
4. Особливості проведення етапу виконання завдань.
5. Переваги і обмеження зосередженої на завданні моделі в практиці соціальної

роботи.

Тема 12. Психосоціальна модель.

1. Особливості діагностики стану клієнта згідно психосоціального підходу.
2. Модифікація середовища (робота з оточенням клієнта) та психологічна допомога як ключові процеси у роботі з конкретним випадком.
3. Специфіка психосоціальної бесіди.
4. Трансформація психосоціальної моделі у модель «ведення випадку» (менеджмент конкретного випадку).

Тема 13. Соціально-педагогічна модель соціальної роботи.

1. Поняття та основні психолого-соціальні механізми соціалізації.
2. Завдання соціальної роботи з погляду адаптивно-розвивальної концепції соціалізації.
3. Методи і форми роботи згідно соціально-педагогічної моделі.
4. Застосування кондуктивної педагогіки у роботі з дітьми з особливими потребами.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна соціальна робота

Тема 1. Теоретико-методологічні аспекти вивчення індивідуальної соціальної роботи.

1. Визначення індивідуальної соціальної роботи, предмет і об'єкт вивчення.
2. Мета і завдання індивідуальної соціальної роботи.
3. Особливості індивідуальної соціальної роботи як виду соціальної теорії.
4. Суб'єкт та об'єкт індивідуальної соціальної роботи.

Тема 2. Теоретичні підходи до особистості клієнта в індивідуальній соціальній роботі.

1. Психолого-орієнтовані теорії індивідуальної соціальної роботи.
2. Соціолого-орієнтовані теорії індивідуальної соціальної роботи.
3. Комплексно-орієнтовані теорії індивідуальної соціальної роботи.

Тема 3. Психолого-орієнтовані теорії індивідуальної соціальної роботи.

1. Психодинамічний підхід в практиці індивідуальної соціальної роботи.
2. Неофрейдистські теорії в практиці індивідуальної соціальної роботи.

Тема 4. Соціолого-орієнтовані теорії індивідуальної соціальної роботи.

1. Системний підхід в практиці індивідуальної соціальної роботи.
2. Екологічний підхід в практиці індивідуальної соціальної роботи.
3. Теорія ролей та теорія соціальних ярликів в практиці індивідуальної соціальної роботи.

Тема 5. Комплексно-орієнтовані теорії індивідуальної соціальної роботи.

1. Кризове втручання як метод індивідуальної соціальної роботи.
2. Визначення, автори-дослідники та їх послідовники, класифікація кризового втручання, стадії кризи, технології взаємодії соціального працівника з клієнтом.
3. Психосоціальна терапія як метод індивідуальної соціальної роботи визначення, автори-дослідники та їх послідовники, етапи, технології взаємодії соціального працівника з клієнтом.

Тема 6. Основні методи індивідуальної соціальної роботи.

1. Ведення випадку як метод індивідуальної соціальної роботи.
2. Індивідуальне консультування як метод індивідуальної соціальної роботи.
3. Представництво інтересів клієнта як метод індивідуальної соціальної роботи.

Тема 7. Ведення випадку як метод індивідуальної соціальної роботи.

1. Класифікація проблем в індивідуальній соціальній роботі, критерії їх визначення.
2. Структура процесу ведення випадку.
3. Роль і місце соціального працівника в процесі ведення випадку.

Тема 8. Індивідуальне консультування як метод індивідуальної соціальної роботи.

1. Структура процесу індивідуального консультування.
2. Сутність і особливості взаємодії соціального працівника і клієнта.
3. Основні підходи професійної взаємодії соціального працівника і клієнта.

Тема 9. Представництво інтересів клієнта як метод індивідуальної соціальної роботи.

1. Особливості представництва інтересів.
2. Різновиди та стратегії представництва інтересів.
3. Процес індивідуального представництва інтересів

Тема 10. Процедури і техніки взаємодії з клієнтом в процесі індивідуальної соціальної роботи.

1. Невербальні складові процесу спілкування між соціальним працівником і клієнтом.
2. Вербальні техніки в процесі індивідуальної соціальної роботи.
3. Поняття терапевтичного клімату в процесі індивідуальної соціальної роботи.
4. Емоційні складові терапевтичного клімату в процесі індивідуальної соціальної роботи.

Тема 11. Особливості професійної діяльності соціального працівника в процесі індивідуальної соціальної роботи.

1. Професійні ролі та функції соціального працівника.
2. Система цінностей соціального працівника в процесі індивідуальної соціальної роботи.
3. Особисті якості соціального працівника в процесі індивідуальної соціальної роботи.

Групова соціальна робота

Тема 1. Інституалізація групової соціальної роботи.

1. Зародження групової соціальної роботи.
2. Розвиток групової соціальної роботи в Україні в радянський період.
3. Перспективи розвитку групової соціальної роботи в Україні.
4. Підготовка фахівців з групової соціальної роботи.

Тема 2. Поняття та призначення методу групової соціальної роботи.

1. Поняття групових методів.
2. Сутність методу групової соціальної роботи.
3. Переваги групових форм соціальної роботи.
4. Становлення різних форм групової соціальної роботи.

Тема 3. Теоретична база групової соціальної роботи.

1. Теорія соціального обміну.
2. Теорія соціальних систем.
3. Відмінності понять “групова робота” і “групова терапія”.
4. Основні підходи до здійснення групової соціальної роботи.

Тема 4. Різновиди груп у соціальній роботі.

1. Поняття групи.
2. Формальні і неформальні групи.
3. Класифікація груп.

Тема 5. Етапи групового розвитку і їх особливості.

1. Групові процеси.
2. Групова динаміка.
3. Двовірна модель групового процесу за Брайсом Такменом.
4. Особливості етапу формування групи.

Тема 6. Організація і проведення групової соціальної роботи.

1. Мета і зміст групової роботи.
2. Планування і підготовка групової соціальної роботи. Переговори і узгодження діяльності.
3. Проведення групових занять. Особливості здійснення зворотного зв'язку в групах.
4. Умови ефективної організації групової роботи.

Тема 7. Проведення тренінгів у соціальній роботі.

1. Сутність і призначення тренінгової роботи. Найхарактерніші ознаки тренінгової роботи.
2. Основні вимоги до проведення тренінгової роботи. Етапи життя тренінгової групи.
3. Методи і стилі навчання. Особливості соціально-психологічних тренінгів.

Тема 8. Самокерована групова робота.

1. Сутність і призначення самокерованої групової роботи.
2. Особливості груп само- і взаємодопомоги.
3. Організація самокерованої групової соціальної роботи.
4. Перспективи розвитку груп самодопомоги в Україні

Тема 9. Організаційно-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу.

1. Інтерактивна природа соціально-психологічного тренінгу (СПТ).
2. Цілі і завдання СПТ. Принципи СПТ. Правила тренінгової групи. Базові методи СПТ.
3. Основні ролі ведучого тренінгової групи. Стилi керівництва групою.
4. Ефекти тренінгу.

Тема 10. Планування та проведення тренінгу.

1. Первинна ідея тренінгу.
2. Визначення потреб клієнтів. Розробка програми тренінгу.
3. Формування групи.

Соціальна робота в громаді

Тема 1. Історія та теорія соціальної роботи в громаді.

1. Походження концепції соціальної роботи в громаді.
2. Основні концепції, принципи та поняття соціальної роботи в громаді.
3. Практичні моделі соціальної роботи в громаді.
4. Труднощі процесу соціальної роботи в громаді.

Тема 2. Залучення та участь громади в соціальній роботі в громаді.

1. Концепція участі та її рівні.
2. Волонтерство та його значення для соціальної роботи в громаді.
3. Методи та інструменти залучення в соціальній роботі в громаді.
4. Комунікації та їх значення для соціальної роботи в громаді.
5. Зміст та значення партнерства для роботи в громаді.
6. Проблема лідерства в соціальній роботі в громаді.
7. Труднощі в процесі залучення в роботі з громадою.
8. Проблема залучення незахищених та маргіналізованих груп до роботи в громаді.
9. Конфлікти та їх значення для соціальної роботи в громаді.

Тема 3. Планування та організація діяльності в громаді.

1. Планування шляхом участі та його відмінності від традиційного планування.
2. Інформаційна база планування в громаді.
3. Методи збирання інформації і громаді. Дослідження шляхом участі.
4. Етапи та методи планування шляхом участі.
5. Операційний план та план громади.

Тема 4. Організації, підприємства та інші ініціативи громади.

1. Види та характеристика організаційних структур в громаді.
2. Комерційні підприємства в процесі соціальної роботи в громаді.
3. Соціальні підприємства в процесі соціальної роботи в громаді.
4. Неприбуткові організації і процес роботи в громаді.
5. «Організації на основі громади».
6. Неформальні організації в процесі соціальної роботи в громаді.
7. Правові аспекти соціальної роботи в громаді в Україні.

Тема 5. Створення і функціонування підприємств громади.

1. Підприємницький підхід в соціальній роботі в громаді.
2. Методи відбору місцевих ініціатив та підприємств громади.
3. Аналіз здійсненності та бізнес-планування в громаді.
4. Залучення ресурсів та фінансування ініціатив громади.
5. Забезпечення фінансової сталості ініціатив громади.
6. Соціальний аудит.

Тема 6. Оцінка та забезпечення сталості процесу соціальної роботи в громаді.

1. Оцінювання як постійний процес в соціальній роботі в громаді.
2. Оцінювання як процес управління змінами та забезпечення сталості.
3. Підходи та інструменти процесу оцінювання ефективності соціальної роботи в громаді.
4. Основні показники ефективності соціальної роботи в громаді.
5. Сталість як принцип, процес та результат соціальної роботи в громаді.

6. Перешкоди у забезпеченні сталості процесу роботи в громаді.

Тема 7. Гендерні аспекти соціальної роботи в громаді.

1. Концепція гендерного підходу в соціальній роботі в громаді.
2. Гендерний аналіз та його методи.
3. Гендерний підхід до аналізу ініціатив громади.

ЕТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Етика соціальної роботи як філософсько-соціологічне вчення.

1. Етика як філософська наука про мораль.
2. Походження і значення термінів “етика”, “мораль”.
3. Призначення етики соціальної роботи.
4. Система моральних стосунків у суспільстві.

Тема 2. Основні віхи розвитку та становлення етичної думки. походження і історичні типи моралі.

1. Головні етапи історичного розвитку етики- науки про мораль.
2. Мораль та інституційна регуляція. Мораль і право. Мораль і традиції, звичаї.
3. Основні тенденції розвитку моралі у сучасній цивілізації. Історія розвитку і становлення етичної думки в Україні.

Тема 3. Професійна етика. історія етики соціальної роботи.

1. Професійна етика.
2. Моральні кодекси, статuti, заповіді, купецькі гільдії феодальної епохи.
3. Об’єкт і предмет вивчення професійної моралі.
4. Історія становлення етики соціальної роботи в європейських країнах (Велика Британія, Німеччина, Італія, Швеція, Бельгія) та в США. Їх вплив на становлення етики соціальної роботи в Україні.

Тема 4. Основні поняття і категорії етики соціальної роботи.

1. Об’єкт, предмет, мета та завдання етики соціальної роботи як науки і навчальної дисципліни.
2. Основні категорії етики соціальної роботи. Професійні етичні відносини.
3. Етична свідомість та етичні дії.

Тема 5. Фахові та особистісні вимоги до соціального працівника.

1. Соціальна робота як простір для самореалізації.
2. Базові вимоги до соціальних працівників.
3. Фахові вимоги до соціального працівника.
4. Особистісні вимоги до соціального працівника.

Тема 6. Критерії моральності, моральні принципи і норми у соціальній роботі.

1. Етика і мораль. Мораль і моральність. Об’єктивне і суб’єктивне, абсолютне і ситуативне в сфері соціальної роботи.
2. Критерії моральності. Сприяння суспільному прогресу.
3. Етичні принципи в соціальній роботі.
4. Рівні взаємовідносин соціального працівника і клієнта.

Тема 7. Моральна свідомість: поняття, структура і основні категорії моральної свідомості.

1. Світоглядні основи етики як науки.

2. Мораль як практична і моральна філософія.
3. Моральна свідомість, моральна практика і моральні відносини.

Тема 8. Деонтологія соціальної роботи, особливості її застосування в окремих сферах соціальної роботи.

1. Професійна деонтологія. Основні поняття, сутність і зміст деонтології.
2. Зміст і сутність професійного обов'язку і боргу соціального працівника.
3. Принципи деонтології. Особиста відповідальність. Компетентність.

Тема 9. Професійно-етичний кодекс соціального працівника в Україні.

1. Історія процесу становлення системи основних принципів та етичних стандартів соціальної роботи.
2. Структура і зміст етичного кодексу соціального працівника України.
3. Головна мета, завдання етичного кодексу.

Тема 10. Культура спілкування і етикет соціального працівника.

1. Спілкування як соціально-психологічний процес.
2. Теоретичні засади спілкування.
3. Професійне спілкування у соціальній роботі.
4. Призначення і функції спілкування.

Тема 11. Етичні аспекти роботи соціальних служб.

1. Моделі, парадигми в сфері соціальної роботи.
2. Диференціація моральних норм.
3. Взаємозв'язок етики соціальних служб і норм суспільства.
4. Фінансування соціальних служб. Нововведення у роботі соціальних служб. Платні послуги.

Тема 12. Етика партнерських взаємовідносин соціальних працівників у сфері обслуговування населення.

1. Принципи міжособистісних стосунків між соціальним працівником і клієнтом.
2. Різні підходи соціальних працівників до клієнтів.
3. Характеристика категорій клієнтів.
4. Компетенція соціальних працівників. Компетентність у спілкуванні.

Тема 13. Система цінностей і моральний вибір соціальних працівників.

1. Моральна орієнтація і ціннісний сенс поведінки людини.
2. Значущість предметів, властивостей і явищ.
3. Соціальний сенс цінностей. Морально-ціннісна орієнтація.
4. Варіативність поведінки соціальних працівників.

Тема 14. Моральні аспекти соціальної роботи з різними категоріями населення.

1. Етика соціальної роботи з різними соціальними групами.
2. Принципи формування регіональних, місцевих моделей етики соціальної роботи в сучасних умовах.
3. Роль сім'ї, школи і однолітків у процесі розвитку особистості дітей і підлітків.
4. Моральні аспекти роботи з дітьми і підлітками. Моральні основи сім'ї і шлюбу.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ

Тема 1. Категорії населення, які потребують соціального захисту: загальна характеристика.

1. Категорії населення, які потребують соціального захисту, у соціальній структурі сучасного українського суспільства.
2. Підстави виокремлення названих груп населення (реальні і номінальні групи). Їх соціальне становище, функції і роль у суспільстві.
3. Форми і методи соціального обслуговування вказаних категорій населення з врахуванням їх специфіки.

Тема 2. Соціальна робота в умовах катастроф.

1. Визначення, види катастроф та фази їх розвитку.
2. Групи ризику в умовах катастроф та типологія втрат.
3. Особливості впливу катастроф на індивіда, сім'ю та громаду.
4. Програми допомоги при катастрофах і проблеми їх реалізації.
5. Соціальний захист громадян, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи.
6. Зміст соціальної роботи в умовах катастроф.
7. Методи соціальної роботи з потерпілими від катастроф.
8. Діяльність НДО у ситуаціях катастроф.

Тема 3. Соціальна робота з біженцями та особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

1. Право на соціальний захист біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.
2. Діяльність ПТРБ.
3. Діяльність ПТП.
4. Способи інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство.
5. Зміст програм допомоги соціально незахищеним категоріям вимушених мігрантів.
6. Проблеми соціального захисту біженців в Україні.

Тема 4. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами.

1. Спектр проблем вимушених переселенців в Україні (за результатами соціальних досліджень).
2. Забезпечення інформаційно-консультаційної підтримки.
3. Діяльність міжвідомчих координаційних штабів з тимчасового розселення.
4. Соціальний захист вимушених переселенців.

Тема 5. Соціальна робота з бездомними особами.

1. Структурна та психологічна теорії бездомності.
2. Об'єктивні та суб'єктивні причини бездомності.
3. Первинні, вторинні, третинні заходи профілактики бездомності.
4. Впровадження моделі реінтеграції бездомних осіб.
5. Зміст послуги підтриманого проживання бездомних осіб.
6. Структура закладів для бездомних осіб та особливості їх діяльності.
7. Методи соціальної роботи з бездомними особами.
8. Особливості проведення вуличної соціальної роботи.

Тема 6. Соціальна робота з безпритульними дітьми.

1. Тлумачення, причини і наслідки дитячої безпритульності.
2. Специфіка основних груп «дітей вулиці».
3. Мережа закладів для безпритульних дітей.
4. Первинна, вторинна, третинна профілактика дитячої безпритульності. Основні методи профілактики.
5. Оцінка потреб дитини і планування роботи.
6. Застосування екомап і генограм у діагностиці та відновленні соціальних зв'язків безпритульних дітей.
7. Особливості проведення вуличної соціальної роботи.

Тема 7. Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

1. Інтернатна та родинна системи догляду за дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування.
2. Проблеми інтернатного догляду (емоційні, соціальні, економічні).
3. Госпіталізм як результат тривалого перебування в інтернатних умовах.
4. Методи роботи з вихованцями різного віку в інтернатних закладах.
5. Методи профілактики інституціалізації дітей.
6. Усиновлення, опіка і піклування над дітьми.
7. Створення та діяльність прийомної сім'ї.
8. Створення та діяльність дитячого будинку сімейного типу.

Тема 8. Інвалідність як соціальна проблема.

1. Зміст понять “інвалід”, “особа з інвалідністю”, “людина з обмеженими можливостями”, “людина з особливими потребами”.
2. Причини і групи інвалідності.
3. Зміст концепції “незалежного життя” в соціальній роботі з людьми з особливими потребами.
4. Соціальна робота у рамках концепції раннього втручання.

Тема 9. Соціальна робота з людьми з обмеженими можливостями.

1. Соціальні бар'єри людей з обмеженими можливостями і види соціальної реабілітації.
2. Розробка індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю.
3. Визначення індивідуальних потреб і складання індивідуального плану надання соціальної послуги догляду вдома.
4. Зміст соціальної послуги догляду вдома.
5. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги денного догляду.
6. Зміст соціальної послуги денного догляду.
7. Оцінка якості надання соціальних послуг догляду вдома і денного догляду.

Тема 10. Соціальна робота з людьми похилого віку.

1. Сучасні підходи “активного старіння” і “старіння вдома” та можливості їх впровадження до практики соціальної роботи.
2. Організація соціальної допомоги вдома.
3. Послуги соціально-побутової адаптації.
4. Стаціонарне соціальне обслуговування.
5. Надання адресної натуральної та грошової допомоги.

6. Мультидисциплінарний підхід з надання соціальних послуг у територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг).

7. Організація соціально-педагогічної послуги “Університет третього віку”.

8. Догляд за людьми похилого віку у громаді.

Тема 11. Соціальна робота у хоспісно-паліативних програмах допомоги.

1. Виникнення і розвиток концепції хоспісно-паліативної допомоги.

2. Визначення і принципи хоспісної допомоги.

3. Моделі діяльності хоспісів.

4. Зміст діяльності соціальних працівників у хоспісах.

5. Професійні ризики соціальної роботи у хоспісних програмах.

Тема 12. Процеси інституціалізації та деінституціалізації в соціальній роботі.

1. Загальні особливості процесу інституціалізації.

2. Визначення і зміст концепції деінституціалізації.

3. Основні елементи деінституціалізації.

4. Основні групи клієнтів, яких торкнулася деінституціалізація.

5. Сучасні процеси деінституціалізації в Україні.

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Основні принципи наукового підходу в соціальних науках.

1. Визначення і зміст поняття “наука”.

2. Види підходів до знань: авторитарний, містичний, раціоналістський.

3. Базові припущення в науці.

4. Епістемологія. Принципи емпіризму.

Тема 2. Цілі соціальних наук.

1. Наукове пояснення, його типи.

2. Дедуктивне пояснення.

3. Пояснення ймовірності. Прогнозування. Розуміння. Інтерпретаційний підхід.

4. Поняття прогнозованого розуміння.

Тема 3. Роль методології в соціальних науках.

1. Поняття методології.

2. Значення методології для встановлення правил комунікації, сенсу та міжпредметного зв'язку.

3. Парадигма як невід'ємна частина наукового пізнання.

Тема 4. Концептуальні основи дослідження.

1. Процес дослідження.

2. Концепції. Функції концепцій.

3. Визначення: концептуальні, операційні. Проблема узгодженості.

4. Теоретичний імпорт. Теорії: функції і типи. Поняття моделі. Теорії, моделі та емпіричне дослідження.

5. Проблема первинності теорії та дослідження.

Тема 5. Методологія та методи соціологічного дослідження в системі соціальних наук.

1. Особливості соціологічного дослідження.

2. Типи і види соціологічних досліджень.
3. Структура дослідження. Якість та валідність соціологічної інформації. Методи збирання соціологічних даних.
4. Первинна та вторинна соціологічна інформація.
5. Організаційно-процедурне забезпечення якості результатів дослідження.

Тема 6. Програма – ключовий елемент підготовки і проведення соціологічного дослідження.

1. Структурна побудова та розділи програми.
2. Основні типи соціологічного дослідження.
3. Особливості конструювання програми залежно від типу дослідження. Функції програми.

Тема 7. Аналітична основа дослідження.

1. Формулювання проблеми дослідження. Класифікація соціальних проблем.
2. Визначення мети дослідження.
3. Об'єкт та предмет дослідження.
4. Поняття „одиниця спостереження”. Логічне структурування основних понять.

Тема 8. Вирішення проблеми відповідності методології меті і завданню дослідження.

1. Формулювання мети дослідження. Цілі дослідження.
2. Завдання дослідження, їх градація.
3. Залежність методологічної основи дослідження від основної мети, орієнтованої на кінцевий результат.
4. Проблема формулювання гіпотези. Структура гіпотези. Основні та додаткові гіпотези. Описові та пояснюючі гіпотези.

Тема 9. Логічний аналіз основних понять дослідження.

1. Визначення основних понять дослідження.
2. Інтерпретація основних з них. Види інтерпретацій (операційна, структурна). Операціоналізація.
3. Системний аналіз об'єкта дослідження.

Тема 10. Первинне вимірювання соціальних явищ і процесів.

1. Поняття соціологічного вимірювання.
2. Соціальні індикатори та їх пошук.
3. Типологія шкал вимірювання (номінальна, порядкова, інтервальна). Правила їх побудови. Шкали Гутмана, Терстоуна.

Тема 11. Проектування вибірки соціологічного дослідження.

1. Генеральна та вибіркова сукупність. Одиниці відбору та одиниці аналізу.
2. Види і методи соціологічної вибірки. Об'єм вибіркової сукупності.
3. Вибірка при повторних дослідженнях.
4. Стихійний вибір, межі його використання.

Тема 12. Робочий план та організація соціологічного дослідження.

1. Види планів: розвідувальний описовий, аналітико-експериментальний, експериментально-практичний, повторно-порівняльного дослідження.
2. Основні нормативні вимоги до організації соціологічного дослідження.
3. Дотримання послідовності основних етапів та процедур дослідження.

4. Особливості підготовчого, оперативного та підсумкового етапів проведення соціологічного дослідження.

Тема 13. Методи збирання соціологічної інформації.

1. Поняття методу збирання первинної соціологічної інформації.
2. Техніка, методика та процедура соціологічного дослідження.
3. Особливості основних методів збирання соціологічної інформації: документального, безпосереднього спостереження та опитування

Тема 14. Анкетування.

1. Індивідуальне та групове анкетування.
2. Конструювання анкети та вимоги до неї. Категорії аналізу. Склад тем, включених до тематичних питань.
3. Визначення проблеми і задач. Вступне звернення. Інструкції респонденту. “Паспорт”. Блок проблемно-тематичних питань.
4. Загальний і графічний дизайн анкети. Можливі помилки та шляхи їх усунення.

Тема 15. Соціологічне опитування.

1. Опитування як метод пізнання соціальних явищ та процесів. Можливості цього методу.
2. Класифікація даних опитування за типами.
3. Види опитування.
4. Головні етапи дослідження методом опитування.

Тема 16. Поштове опитування.

1. Поштове опитування як метод збирання соціологічної інформації.
2. Основні переваги та недоліки цього методу. Вплив частки відсутніх відповідей на якість соціологічної інформації.
3. Шляхи збільшення повернення анкет. Інструментарій поштового опитування.
4. Опитування через пресу.

Тема 17. Телефонне опитування.

1. Особливості телефонного опитування. Його сильні сторони та недоліки.
2. Специфіка побудови вибірки для телефонного опитування. Побудова опитувальника для телефонного інтерв'ю.
3. Використання комп'ютерної техніки для опитування цим методом.

Тема 18. Експертне опитування.

1. Експертне опитування як особливий вид соціологічного дослідження.
2. Особливості мети, вибірки, процедури та методу аналізу в експертному опитуванні.
3. Методика роботи експертів.

Тема 19. Інтерв'ю.

1. Особливості та значення інтерв'ю. Його процедура та інструментарій.
2. Інтерв'ю структуроване, напівструктуроване, вільне. Групове інтерв'ю, особливості його проведення.
3. Вимоги до інтерв'юера. Можливі труднощі та помилки, шляхи їх усунення.

Тема 20. Методи соціометрії.

1. Соціометрія як структурне бачення об'єкту.

2. Поняття групи, її склад, структура. Група членства, референтна, дифузійна та мала групи.

3. Шляхи передачі соціометричних даних: соціограма та соціоматриця.

4. Поняття індивідуального та групового соціометричних індексів.

Тема 21. Вимірювання соціальних установок.

1. Поняття соціальної установки.

2. Шкала самооцінювання. Шкали Богардуса та Терстоуна.

3. Метод семантичного диференціалу. Текстові тести.

Тема 22. Якісні методи збирання соціологічної інформації.

1. Види якісних методів збирання соціологічної інформації.

2. Техніка та методика якісних методів збирання інформації. Аналіз даних.

3. Поняття “мозкового штурму”. Фокус-групи. Етичний аспект.

4. Поєднання якісних та кількісних методів в прикладній соціології.

Тема 23. Спостереження.

1. Спостереження як метод збору інформації в прикладній соціології.

2. Поняття одиниці спостереження.

3. Техніка проведення дослідження цим методом.

4. Аналіз спостереження.

Тема 24. Аналіз документів.

1. Місце документу в соціологічному дослідженні.

2. Процес дослідження документів. Типи документів. Протокол їх аналізу. Внутрішній та зовнішній аналіз документів.

3. Концептуалізація документу. Кількісний та якісний підходи до аналізу документів.

Тема 25. Метод контент-аналізу.

1. Виникнення, історія та використання методу контент-аналізу.

2. Постановка завдань і проектування класифікатора.

3. Одиниці аналізу, їх вимірювання та реєстрація.

4. Бланки аналізу та їх обробка. Підготовка кодувальників та реєстраторів.

Тема 26. Дослідження методом порівняння.

1. Глобалізація та дослідження методом порівняння.

2. Місце цього методу в соціологічних дослідженнях.

3. Процес кроснаціонального дослідження. Потенціал цього методу.

Тема 27. Якість соціологічної інформації.

1. Поняття якості соціологічної інформації.

2. Контрольований фактор.

3. Види помилок: теоретичні, інструментальні, випадкові та систематичні.

Поняття шкали довіри.

Тема 28. Підготовка та планування польового етапу робіт.

1. Правове забезпечення дослідження та його результатів.

2. Фінансові витрати та їх розрахунок.

3. Додаткова документація.

4. Контроль за роботою інтерв'юєрів.

СПІЛКУВАННЯ В СОЦІАЛЬНІ РОБОТІ

Тема 1. Поняття про спілкування та його структуру.

1. Поняття про суспільні стосунки та їх основні види (матеріальні, ідеологічні, політичні тощо).
2. Поняття соціальної ролі як фіксації певного місця, яке займає індивід у системі суспільних стосунків.
3. Спілкування як необхідна умова життєдіяльності людей, реалізації ними суспільних та міжособистісних стосунків.
4. Поняття про структуру спілкування.

Тема 2. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування).

1. Спілкування як обмін інформацією (уявленнями, ідеями, інтересами, настроями, почуттями, установками тощо).
2. Специфіка обміну інформації між людьми.
3. Вербальні засоби комунікації. Невербальні засоби комунікації.

Тема 3. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).

1. Місце взаємодії в структурі спілкування.
2. Типи взаємодії.
3. Взаємодія як організація спільної діяльності.

Тема 4. Спілкування як сприйняття людьми один одного (перцептивна сторона спілкування).

1. Поняття соціальної перцепції.
2. Механізми взаємопізнання у процесі спілкування.
3. Зміст та ефекти міжособистісного сприйняття.

Тема 5. Ділові та неділові види спілкування.

1. Поняття про ділове та неділове спілкування.
2. Психологічні особливості ділового спілкування.
3. Додаткові вимоги до управлінського спілкування.

Тема 6. Зовнішні та внутрішні види спілкування.

1. Поняття про зовнішні та внутрішні види спілкування в організації.
2. Психологічні особливості зовнішніх видів спілкування.
3. Психологічна характеристика внутрішніх видів спілкування.

Тема 7. Вертикальні та горизонтальні види спілкування.

1. Поняття про вертикальні та горизонтальні види спілкування.
2. Вертикальні види спілкування.
3. Горизонтальні види спілкування.

Тема 8. Безпосередні та опосередковані види спілкування.

1. Поняття про безпосередні та опосередковані види спілкування.
2. Психологічний аналіз безпосереднього спілкування.
3. Психологічні особливості опосередкованого спілкування.

Тема 9. Поняття про комунікативні бар'єри та причини їх виникнення.

1. Поняття про комунікативні бар'єри.
2. Об'єктивні причини виникнення комунікативних бар'єрів.
3. Суб'єктивні причини виникнення комунікативних бар'єрів.

Тема 10. Попередження та подолання комунікативних бар'єрів.

1. Основні умови попередження та подолання комунікативних бар'єрів.

2. Роль методів активно-соціального навчання у подоланні комунікативних бар'єрів.
3. Роль соціально-психологічних тренінгів та відео-тренінгів у формуванні комунікативної готовності учасників спілкування.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ

Тема 1. Основні поняття, їх зміст, функції соціально-педагогічної комунікації

1. Становлення і розвиток професійної комунікації.
2. Основні поняття, їх зміст, функції соціально-педагогічної комунікації (інформаційна, пізнавальна, розвиваюча, експресивна, управлінська).
3. Етапи комунікативної діяльності соціального працівника. “Бар'єри” у професійній комунікації.
4. Стилi спілкування соціального працівника. Різні класифікації стилів. Норми соціально-педагогічної комунікації.
5. Розвиток комунікативної компетентності соціального працівника.

Тема 2. Психологічний тренінг: поняття, сутність історія.

1. Поняття “тренінг”. Тренінг як метод активного навчання.. Тренінг як засіб цілеспрямованої зміни групи або організації.
2. Передісторія тренінгу.
3. Групові форми роботи з метою навчання, корекції поведінки і надання підтримки (Я. Морено, Дж. Пратт, К. Левін). Переваги групової форми тренінгу.

Тема 3. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.

1. Феномен малої групи. Групові ролі і норми.
2. Згуртованість і конкуренція у групі. Психологічний опір у тренінгу. Лідерство і його типи. Стадії розвитку групи.
3. Соціально-психологічна структура групи. Завдання тренінгу й оптимальна структура групи.

Тема 4. Організаційно-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу.

1. Інтерактивна природа соціально-психологічного тренінгу (СПТ).
2. Цілі і завдання СПТ. Принципи СПТ. Правила тренінгової групи. Базові методи СГГГ.
3. Основні ролі ведучого тренінгової групи .Стилi керівництва групою.
4. Ефекти тренінгу.

Тема 5. Вивчення потреби у тренінгу.

1. Основні моделі задоволення потреб учасників.
2. Підхід, орієнтований на сприяння успішній кар'єрі в організації. Підхід, орієнтований на розвиток компетентності. Підхід, орієнтований на вирішення конкретної проблеми.
3. Вивчення документів, інтерв'ю і спостереження як основні способи одержання інформації про потреби клієнта у тренінгу.

Тема 6. Дизайн тренінгу.

1. Уточнення завдань і складання плану тренінгу. Планування часу (складання

розкладу). Резерв часу і резерв вправ.

2. Планування технічного оснащення аудиторії і використання наочних засобів навчання. Розподіл функцій і планування взаємодії між тренерами.

3. Визначення орієнтирів для спостереження за учасниками у процесі виконання завдань.

4. Планування дій тренерів дід час перерв. Підготовка дидактичного матеріалу для учасників. Складання конспекту для викладача. Планування процедури початку і завершення тренінгу.

Тема 7. Компоненти тренінгу.

1. Презентація (міні-лекція), інструктаж і коментарі тренера. Питання і відповіді.

2. Групова дискусія. Вправи. Демонстрації. Тестування. Брейнстормінг. Рольові ігри. Ділові ігри. Підготовка і захист проектів.

Тема 8. Планування та проведення тренінгу.

1. Первинна ідея тренінгу.

2. Визначення потреб клієнтів.

3. Розробка програми тренінгу. Формування групи. Підготовка роздаткового матеріалу. Підготовка місця проведення тренінгу. Структура першого заняття. Реалізація програми тренінгу.

4. Оцінка результатів тренінгу. Приклади програм тренінгу.

Тема 9. Організація тренінгу.

1. Початок тренінгу. Роль розминки. Керування роботою учасників. Стимулювання активності й апробування нових варіантів поведінки. Методика втручання.

2. Види підбиття підсумків.

3. Організація відеозйомки і відеоперегляду. Музика в тренінгу.

4. Групові правила роботи і групові ритуали.

5. Важкі ситуації в роботі з групою і окремими учасниками. Завершення тренінгу.

Тема 10. Стандарти тренерської роботи та індивідуальний стиль тренера.

1. Забезпечення підготовки місця проведення тренінгу. Проблема довіри клієнта до тренера.

2. Керівництво процесом навчання.

3. Ефективні навички спілкування і подання матеріалу. Забезпечення потреб учасників у поясненні і зворотному зв'язку.

4. Дотримання професійних етичних норм.

5. Виконання тренером функцій експерта, диригента, каталізатора розвитку подій, зразка поведінки.

Тема 11. Види тренінгових груп.

1. Психокорекційні групи і групи особистісного зростання; Т-групи; групи зустрічей; гештальтгрупи; групи тілесно-орієнтованої терапії; групи танцювальної терапії.

2. Групи тренінгу умінь: групи тренінгу партнерського спілкування, групи техніки ділового спілкування, групи сенситивності, групи навичок вирішення конфліктів, групи утилізації стресу, групи формування команд, групи тренінгу

креативності.

Тема 12. Оцінювання ефективності тренінгу.

1. Оцінювання ефективності тренінгу за допомогою опитування учасників.
2. Складання анкети. Проведення опитування й обробка результатів.
3. Оцінювання ефективності тренінгу на основі спостереження за зміною поведінки учасників.
4. Оцінювання ефективності тренінгу на основі одержання експертних оцінок від представників замовника.

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 1. Поняття та система права соціального захисту, його основні принципи та джерела.

1. Соціальний захист як наукове поняття та соціальний феномен.
2. Предмет та метод права соціального захисту.
3. Система права соціального захисту.
4. Принципи права соціального захисту. Джерела права соціального захисту.

Тема 2. Правовідносини і суб'єкти соціального захисту України.

1. Поняття та види правовідносин соціального захисту.
2. Юридичні факти, об'єкти та суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин.
3. Страховий стаж і його місце у праві соціального забезпечення.
4. Соціальні страхові фонди як суб'єкти права соціального захисту.

Тема 3. Соціальні ризики та соціальні стандарти соціального захисту.

1. Поняття, ознаки та види соціальних ризиків.
2. Загальна характеристика непрацездатності.
3. Загальна характеристика інвалідності.
4. Поняття безробіття та порядок визнання громадянина безробітним.
5. Малозабезпеченість.
6. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії.

Тема 4. Соціальне страхування: основні види та правові засади.

1. Поняття та основні види соціального страхування.
2. Поняття пенсійного страхування. Суб'єкти пенсійного страхування.
3. Солідарна та накопичувальна системи пенсійного страхування.
4. Недержавне пенсійне страхування.
5. Страхування від нещасних випадків на виробництві. Страхування на випадок безробіття. Страхування тимчасової втрати працездатності.

Тема 5. Державна служба зайнятості: правові засади діяльності та основні функції.

1. Правові засади діяльності Державної служби зайнятості України Структура Державної служби зайнятості та його регіональних органів.
2. Основні функції Державної служби зайнятості України.
3. Види послуг, що надаються Державною службою зайнятості України.

Тема 6. Пенсійне забезпечення в Україні. Правові засади, основні види та система організації.

1. Пенсійна система в Україні та її законодавча база.

2. Система державних органів, що здійснюють пенсійне забезпечення.
3. Поняття та види пенсійного забезпечення.
4. Трудовий та страховий стаж у пенсійному забезпеченні.

Тема 7. Трудові пенсії. Порядок призначення та виплати.

1. Види трудових пенсій.
2. Порядок призначення і виплати пенсій.
3. Пенсійне забезпечення працівників окремих галузей виробництва.
4. Пенсійне забезпечення громадян, що мають особливий правовий статус.

Тема 8. Правові засади діяльності недержавних пенсійних фондів.

1. Правові засади недержавного пенсійного забезпечення.
2. Недержавні пенсійні фонди, їх види та органи управління.
3. Пенсійний контракт та пенсійна схема.
4. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Тема 9. Державні соціальні пенсії та допомоги.

1. Поняття соціальних пенсій та підстави для їх надання.
2. Умови і порядок призначення окремих видів соціальних допомог сім'ям з дітьми.
3. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Тема 10. Правові основи соціального обслуговування в системі соціального захисту населення. Статус та соціальний захист окремих категорій громадян.

1. Обслуговування громадян в інтернатних установах.
2. Територіальні центри управлінь праці та соціального захисту населення.
3. Соціальний захист осіб з інвалідністю.
4. Правовий захист і соціальний захист ветеранів війни.
5. Правовий захист потерпілих від аварії на ЧАЕС.

4. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Абітурієнт здає вступне випробування у формі письмового тестування, екзаменаційний білет передбачає 20 тестових завдань.

При усному / письмовому випробуванні екзаменаційний білет включає 4 питання, які, відповідно, розкриваються вступником в усному чи письмовому вигляді.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Критерії оцінювання тестових завдань.

Тестова перевірка знань дає можливість індивідуалізувати процес контролю виконання студентами вступного випробування, об'єктивно перевірити знання теоретико-практичного матеріалу, виявити рівень сформованості загально-професійних та спеціально-професійних компетенцій.

Студентам пропонується виконати тестові завдання закритого типу (20 завдань з чотирма варіантами відповіді й однією правильною відповіддю).

Оцінювання кожного тесту здійснюється за десятибальною шкалою. Відповідно, розрахунок загальної успішності студентів виконується в межах максимальної суми в 200 балів. При цьому, оцінку «відмінно» отримують

абітурієнти, які отримали за результатами тестування 180-200 балів, оцінку «добре» – 150-179 балів, оцінку «задовільно» – 120-149 балів, «незадовільно» – 119 балів і менше.

Критерії оцінювання усного (письмового) випробування.

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- повнота й ґрунтовність викладу навчального матеріалу;
- аргументованість тверджень;
- суб'єктне усвідомлення змісту;
- термінологічна коректність.

Оцінювання 1 теоретичного питання екзаменаційного білету усного (письмового) випробування подано у таблиці:

Алгоритм оцінювання теоретичного питання	Кількість балів (максимальна кількість балів за 1 питання – 50)
Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність	40-50
Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	30-39
Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	20-29
Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	10-19

Максимальна оцінка за відповідь на екзаменаційний білет усного (письмового) випробування складає 200 балів (4×50). Аналогічно тестовому контролю знань, оцінку «відмінно» отримують абітурієнти, які отримали за результатами випробування 180-200 балів, оцінку «добре» – 150-179 балів, оцінку «задовільно» – 120-149 балів, «незадовільно» – 119 балів і менше.

Розроблені критерії дають можливість:

- адекватно оцінити виконання студентами тестових завдань або питань усного (письмового) випробування;
- виявити якісний рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості вмій, передбачених програмою;
- зробити відповідний загальний висновок про рівень сформованості у майбутніх фахівців професійної компетентності, про їхню готовність творчо здійснювати фахову діяльність.

6. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА / РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Вступ до спеціальності

1. Введення у соціальну роботу. Навчальний посібник. К.: Фенікс, 2001. 288 с.

2. Вступ до соціальної роботи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т.В.Семигіної, І.І.Миновича. К.: Академвидав, 2005. 304 с.
3. Основи соціальної роботи / Н.Б.Бондаренко, І.М.Грига, Н.В.Кабаченко та ін.; за ред. Т.Семигіної та І.Григи. К.: КМ Академія, 2004. 178 с.
4. Попович Г.М. Інституціоналізація соціальної роботи в Україні. Монографія. Ужгород: Гражда, 2003. 184 с.
5. Понятійно-термінологічний словник з соціальної роботи / Заг. ред. І.В.Козубовської, І.І. Миновича. Ужгород: Мистецька лінія, 2001. 152 с.
6. Семигіна Т., Брижовата О. Міжнародне визначення соціальної роботи. Соціальна політика і соціальна робота. 2002. №6. С.144-145.

Система соціальних закладів і служб

1. Браун А., Боурн А. Супервізор в соціальній роботі: супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах: пер. з англ. К.: Пульсари, 2003.
2. Вступ до спеціальності. Навч. посібник / За ред. Т.Семигіної, І.Миновича. К.: Академвидав, 2005.
3. Іванова О. Соціальна політика в Україні: теоретичні аспекти. Курс лекцій. К.: КМ Академія, 2000.
4. Іванова О., Семигіна Т. Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні / Соціальна робота в Україні: перші кроки // За ред. В.І.Полтавця. К.: КМ Академія, 2000.
5. Перепелиця М.П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект). К.: Український ін-т соціальних досліджень, Український центр політичного менеджменту, 2001.
6. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006.
7. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»: за станом на 02.03.2014 р. / Верховна Рада України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2014.
8. Закон України «Про охорону дитинства»: за станом на 05.07.2015 р. / Верховна Рада України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2015.
9. Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей»: за станом на 11.07.2005 р. / Президент України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2005.
10. Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: за станом на 10.09.2012 р. / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту та Міністерство соціальної політики. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2012.
11. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку: за станом на 15.09.2008 р. / Міністерство освіти і науки, молоді та

спорту та Міністерство соціальної політики. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2008.

12. Положення про пункти тимчасового розміщення біженців: за станом на 05.09.2002 р. / Держкомнаціміграції України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2002.
13. Положення про приймальники-розподільники для неповнолітніх органів внутрішніх справ: за станом на 31.03.2005 р. / Міністерство внутрішніх справ. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2005.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей»: за станом на 28.08.2015 р. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2015.
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг)»: за станом на 03.01.2013 р. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2013.
16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Загального положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді»: за станом на 01.08.2015 р. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2015.
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини»: за станом на 21.08.2015 р. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2015.
18. Типове Положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів, геріатричний пансіонат, пансіонат для ветеранів війни і праці: за станом на 03.08.2008 р. / Міністерство праці та соціальної політики України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2008.
19. Типове положення про дитячий будинок-інтернат: за станом на 02.04.2008 р. / Міністерство праці та соціальної політики України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2008.
20. Типове положення про соціальний центр матері і дитини: за станом на 01.11.2008 р. / Кабінет Міністрів України. Офіц. вид. Київ: Парл. в-во, 2008.
21. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: за станом на 12.06.2009 р. / Кабінет Міністрів України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2009.
22. Типове положення про соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: за станом на 15.08.2007 р. / Кабінет Міністрів України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2007.
23. Типове положення про соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко): за станом на 01.06.2012 р. / Кабінет Міністрів України. Офіц. вид. Київ: Парлам. вид-во, 2012.

Теорія соціальної роботи

1. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посіб. 2-ге вид., доп. і випр. К.: МАУП, 2003. – 168 с.
2. Лукашевич М.П., Мигович І.І., Пінчук І.М. Соціальна робота в Україні:

- теоретико-методичні засади: Навчальний посібник. К.: МАУП, 2001. 126 с.
3. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи. К.: Вид-во Фонду НОУ. ХАУ, 2000. 456 с.
 4. Теорія і методи соціальної роботи: Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. Т.В.Семигіної, І.І.Миговича. К.: Академвидав, 2005. 328 с.
 5. Фирсов М.В., Студенова Е.Г. Теория социальной работы. Учеб. пособие. – М.: ВЛАДОС, 2000. 432 с.
 6. Холостова Е.И. Теория социальной работы. М.: Юрист, 1998. 334 с.

Індивідуальна соціальна робота

1. Лукашевич М., Мигович І. Теорія і методи соціальної роботи. К.: МАУП, 2002.
2. Представництво інтересів соціально вразливих дітей та сімей / За ред. Семигіної Т. К.: Четверта хвиля, 2004.
3. Соціальна робота. В 3-х ч. / За ред. Семигіної Т., Григи І. К.: Києво-Могилянська академія, 2004. Ч.2. Теорії та методи соціальної роботи.
4. Соціальна робота в Україні: Навч. посібник / За ред. Звереві І., Лактіонової Г. К.: Науковий світ, 2003.
5. Стецков О., Турський В. Представництво прав та інтересів клієнтів соціальних установ. К., 2001.
6. Алешина Ю. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. М.: Класс, 2004.
7. Вадзюк О. Соціальна робота з клієнтами. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. К.: УДЦССМ, 2002.
8. Блазер А., Хайм Э. Проблемно-ориентированная психология / Перевод с нем. Качанова Л. М.: Класс, 2002.

Групова соціальна робота

1. Соціальна робота. В 3-х ч. / За ред. Т.Семигіної, І.Григи. К.: Києво-Могилянська академія, 2004. Ч. 2. Теорії та методи соціальної роботи.
2. Соціальні служби – родині: Розвиток нових підходів в Україні / За ред. І.Григи, Т.Семигіної. К., 2002.
3. Мюлендер О., Уорд Д. Самокерована групова робота. К., 1996. 176 с.
4. Сидоров В. Н. Теория и практика групповой социальной работы. Уч.-метод. пособие. Донецк: ДОЦССМ, 2001. Ч. 1. Исходные концепты групповой социальной работы.
5. Сидоренко З.В. Мотивационный тренинг. Сійб: Речь, 2001.
6. Сидоренко З.В. Тренинг влияния и противостояния влиянию. СПб: Речь, 2004.
7. Смит Г.К. Тренинг прогнозирования поведений: тренинг сенситивности: Пер. с англ. СПб: Речь, 2001.
8. Дума Л.П., Савчук О.М. Тренінг для випускників шкіл-інтернатів. Соціальна політика і соціальна робота. 2002. № 3,4.

9. Карпенко О.Г. Робота центрів соціально-педагогічної реабілітації та спеціалізованих служб з дітьми, які мають функціональні обмеження. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. 2003. № 4.
10. Сушик Н.С. Застосування соціально-психологічного тренінгу в діяльності соціального педагога для корекції агресивної поведінки підлітків. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. 2003. №1.

Соціальна робота у громаді

1. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Академія праці та соціальних відносин. К.: Центр навч. літератури, 2005. 172 с.
2. Введення у соціальну роботу: навчальний посібник / Бойко А.М., Грига І.М., Кабаченко Н.В., Кравченко Р.І., Полтавець Д.В., Семигіна Т.В. та ін. К.: Фенікс, 2001. 288 с.
3. Економічний розвиток громади. Навчальний посібник/ За заг. ред. Жиленко Р.В., Ільченко Н.В. Ужгород: ПП Данило С.І., 2007. 198 с.
4. Мюлендер О., УордД. Самокерована групова робота. К., 1996. 176 с.
5. Семигіна Т.В. Робота в громаді: практика й політика. К.: КМ Академія, 2004.
6. Соціальна робота / В.П.Андрущенко, В.П.Вех, М.П.Лукашевич, І.І.Мигович, І.М.Пінчук; Ін-т вищої освіти АПН України; Держ. центр соц. служб для молоді. К.: УДЦССМ, 2001. Кн.1., Кн.2., Кн.3.
7. Соціальна робота в Україні. Навч.посіб. / І.Д.Зверева, О.В.Безпалько, С.Я.Харченко та ін.; за заг.ред.: І.Д.Зверєвої, Г.М.Лактіонової. К.: ДЦССМ, 2004. 256 с.

Етика соціальної роботи

1. Медведева Г.П. Этика социальной работы: Уч. пособие М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. 208 с.
2. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України. Соціальна політика і соціальна робота. 2003. №1. С.16-22.
3. Етика соціальної роботи: принципи і стандарти. Соціальна політика і соціальна робота. 1998. №4. С.67-75.
4. Малахов В.А.Етика. Курс лекцій: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2001. 384 с.
5. Тофтул М.Г. Етика. Навчальний посібник. К.: Академія, 2005. 414 с.
6. Васянович Г. Педагогічна етика. Навчально-методичний посібник. Львів, Норма, 2005. 344 с.
7. Капська А.Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
8. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування. Навч. посіб. 5-те вид., К.: Вікар, 2006. 223 с.
9. Фромм Э. Душа человека. М.: Республика, 1992. 430 с.
10. Етика: Навчальний посібник / В.О. Лозовой, М.І Панов, О.А.Стасевська . За ред. В.О.Лозового. К.: Юрінком Інтер, 2002. 224 с.

Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

(Соціальна робота з національними меншинами, Соціальна робота з людьми з особливими потребами, Соціальна робота з дітьми та молоддю, Соціальна робота з дітьми-сиротами та позбавленими батьківського піклування, Соціальна робота з людьми, схильними до девіантної поведінки, Соціальна робота з узалежненими, Соціальна робота з потерпілими від насильства, Соціальна робота з сім'єю, Соціальна робота з людьми похилого віку)

Нормативно-правові акти

1. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон від 20.10.2014 № 1706-VII /Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>
2. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи [Електронний ресурс] /Верховна Рада УРСР; Закон від 28.02.1991 № 796-XII; Редакція від 01.01.2013. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/796-12>
3. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон від 08.07.2011 № 3671-VI [Електронний ресурс] /Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
4. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон від 13.01.2005 № 2342-IV /Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
5. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон від 02.06.2005 № 2623-IV [Електронний ресурс] /Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
6. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю: постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 № 565 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-п>
7. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу: постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 № 564 [Електронний ресурс]. ежим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-п>
8. Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів: постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 № 1686 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-п>
9. Про затвердження Типового положення про центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів: наказ Мінсоцполітики України від 15.08.2013 № 505 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1511-13>
10. Відділення раннього втручання [Електронний ресурс]. URL: http://pathoflife.uz.ua/?page_id=262
11. Про затвердження Державного стандарту догляду вдома: наказ Мінсоцполітики України від 13.11.2013 № 760 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1990-13/page#n14>
12. Про затвердження Державного стандарту денного догляду: наказ Мінсоцполітики України від 30.07.2013 № 452 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13/page2>

13. Методичні рекомендації щодо організації соціально-педагогічної послуги “Університет третього віку” у територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) [Електронний ресурс] / Міністерство соціальної політики України. URL: mlsp.kmu.gov.ua/document/134175/1.doc
14. Про затвердження Порядку утворення спеціалізованого будинку для ветеранів війни та праці, громадян похилого віку та інвалідів і надання житлових приміщень у такому будинку та Типового положення про спеціалізований будинок для ветеранів війни та праці, громадян похилого віку та інвалідів: постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.07 № 76 [Електронний ресурс].
15. Деякі питання діяльності територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Постанова Кабінету Міністрів України 29.12.2009 № 1417 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1417-2009-п>
16. Про Порядок організації мультидисциплінарного підходу з надання соціальних послуг у територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) [Електронний ресурс] Мінсоцполітики України; Наказ, Порядок від 26.12.2011 № 568. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0354-12>

Підручники, статті

1. Робота з конкретними групами клієнтів / За ред. Т.В.Семигіної та І.М.Григи. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2004. 166 с.
2. Введення у соціальну роботу: Навч. посібник / Семигіна Т.В. та ін. К: Фенікс, 2001. С.163-165.
3. Рамон Ш. Подходы к деинституализации... / Взаимосвязь социальной работы и социальной политики. М., 1997. С.172-190.
4. Сегал Стивен П. Деинституциализация // Энциклопедия социальной работы. В 3 т. Т.1.. М.: Центр общечеловеческих ценностей, 1993. С.171-174.

Методи та організація соціальних досліджень

1. Волович В.И. Надёжность информации в социологическом исследовании. К., 1974.
2. Паниотто В.И. Качество социологической информации. К., 1986.
3. Паниотто В.И., Максименко В.С. Количественные методы в социологических исследованиях. К., 1982.
4. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. К., 1992.
5. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. К., 1996.
6. Попова І.М. Соціологія. Пропедевтичний курс. К., 1996.
7. Тихонов А.М. Программа и организация социологического исследования. К., 1990.
8. Чурилов Н.Н. Проектирование выборочного социологического исследования. К., 1986.
9. Шереги Ф.Э., Горшков М.К. Прикладная социология: Учебное пособие для вузов. М., 2003. 312 с.

10. Шереги Ф.Э., Горшков М.К. Прикладная социология: методология и методы: Учебное пособие. М.: Альфа-М: ИНФРА-М, 2009. 416 с.
11. Ядов В.А. Социологическое исследование. Методика, программа, методы. М., 1987.
12. Єріна А.М., Пальян З.О. Теорія статистики: Практикум. К.: Знання, КОО, 1997.
13. Кравець А.С., Підгорний А.З. Демографічна статистика. Одеса, ОДЕУ, 2006.
14. Моторин Р.С. Міжнародна статистика: Навчальний посібник. К.: Вища школа, 1993.
15. Под ред. И.И. Елисеевой. Социальная статистика: Учебник М.: Финансы и статистика, 1997.
16. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник К.: КНЕУ, 1998.

Спілкування в соціальній роботі

1. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. М., 2001.
2. Буева Л.П. Человек: деятельность и общение. М., 2001.
3. Головаха Е.И., Панина Н.В. Психология человеческого взаимопонимания. К., 1998.
4. Гозман Л.Я. Психология эмоциональных отношений. М., 1987.
5. Коваль А.П. Ділове спілкування: Навч. посібник. К., 1992.
6. Куницына В.Н., Казаринова Н.В., Погольша В.М. Межличностное общение. СПб., 2001.
7. Куница Н.В. Стиль общения и его формирование. Л., 1985.
8. Куница Н.В. Трудности межличностного общения. СПб., 2001
9. Леонтьев А.А. Психология общения. М., 1997.
10. Маерс Д. Социальная психология. СПб., 2001
11. Москвічов С.Г. Психологія ділового спілкування: Навч. посібник. К. Інститут держ. управління і самоврядування при КМУ України 1995.
12. Пиз А. Язык телодвижений. Как читать мысли других по их жестам. Нижний Новгород, 2000.
13. Сушков И.Р. Психология взаимоотношений. М., 1999.

Соціально-психологічний тренінг

1. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: Уч. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Издательство «Ось–89», 2000. 224 с.
2. Мілютіна К.Л. Теорія і практика психологічного тренінгу. К. Видавництво МАУП, 2006. 175 с.
3. Пахальян В.Э. Групповой психологический тренинг: Учебное пособие. СПб.: Питер, 2006. 224 с.
4. Психогимнастика в тренинге / Под ред. Н.Ю.Хрящевой. СПб.: «Речь», Институт Тренинга, 2000. 256 с.

5. Рудестам К. Групповая психотерапия. СПб.: Изд-во «Питер», 2000. 384 с.
6. Сидоренко Е.В. Технологии создания тренингов. От замысла к результату. СПб.: Издательство «Речь»; ООО «Сидоренко и Ко», 2008. 336 с
7. Гиппиус С.В. Тренинг развития креативности. Гимнастика чувств. СПб., 2001. 346 с.
8. Игры – обучение, тренинг, досуг / Под ред. В. Петрусинского. В четырех кн. М.: Новая школа, 1994. 368 с.
9. Лютова Е.К., Моница Г.В. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. СПб.: ООО Изд-во «Речь», 2000. 150 с.
10. Петровская Л.А. Теоретические и методические проблемы социально-психологического тренинга. М.: Изд-во МГУ, 1982. 168 с.

Соціальне забезпечення

1. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України. К.: Знання, 2008. 663 с.
2. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. К.: Атіка, 2006. 380 с
3. Кабаченко Н. Традиційні підходи та інноваційні програми для бездомних. Вісн. Нац. Акад. держ. управління при Президентові України. 2006. № 4. С.229-235.
4. Максимчук В. Призначення допомоги і надання соціальних послуг у сфері соціального страхування з тимчасової втрати працездатності // Бюл. Нац. Служби посередництва і примирення. 2006. № 10. С.21-32.
5. Музичук О.М. Соціально-адміністративні послуги в системі соціального забезпечення населення. Право і безпека. 2006. № 5/5. С.124-127.
6. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. Харків: ФІНН. 2009. 434 с.
7. Теренс М. Ганслі. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. К., 1996.
8. Сташків Б.І. Право соціального обслуговування: Навч. посіб. К.: Знання, 2007. 567 с.

7. РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Попович А., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи («Вступ до спеціальності», «Теорія соціальної роботи», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів»).

Повідайчик О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи («Методи та організація соціальних досліджень»).

Жиленко Р., кандидат історичних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи («Соціальна робота в громаді», «Методи та організація соціальних досліджень»).

Смук О., кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи («Спілкування у соціальній роботі»).

Борщ К., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи («Індивідуальна соціальна робота», «Групова соціальна робота»).

Баторі-Тарці З., кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи («Етика соціальної роботи», «Соціально-психологічний тренінг»).

Кацьора О., викладач кафедри соціології та соціальної роботи («Система соціальних закладів і служб», «Соціальне забезпечення»).